

Сыйлы рамазан ай

Сыйлы РАМАЗАН АЙ ЙЫЛДА ЛАП ДА ОЪР ДАРАЖАЛЫ. БУ АЙ БУСУРМАНЛАР УЧУН АЙРОКЪДА АГЪАМИЯТЛЫ

Къуръанда булай айтыла (маънасы):
«Рамазан ай – адамланы тюз ёлгъа бакъдырагъан, гергини де, ялгъандан айырагъан Къуръан тюшюрюлген ай» (2-нчи сура, 185-нчи аят).

Пайхаммарны ﷺ гъадисине гёре, рамазан айны геливию булан женнетни къапулары ачыла, жагъаннемни къапулары буса ябыла ва бусурманланы тюз ёлдан тайышдырмасын, гъакъ ёлдан бурмасын учун шайтанланы байлай. Башгъа гъадисде булай айтыла: «Эгер де адамлар рамазан айны ниъматларын, яхшылыкъларын биле эди буса, олар бу ай даим узатылгъанни сюер эди».

Бу айда товба этегенлеге гечилмекни умуту кёп къадар арта, этген ишлери мизан терезелер булан чегилгенде де, олар яхшылыкъгъа багъып авур тартажакъгъа да умут оесе. Шо саялы рамазан ай башлангъандокъ алда этилген гюнагъ ишлеге гёкюнюп, товба этмеге тарыкъ, Аллагъдан оъюн гечмекни тилемеге герек. Шону булан бирче болгъан чакъы кёп яхшы ишлер этмеге, жамият булан ва межитде намаз къылмагъа, ата-ананы, къардашланы, айлана якъдагъылану сюондюрге, гечмеге тарыкълар бар буса, гечип, къылынмагъан намазлар буса, шоланы тёлемеге, мекенли кюйде таравихлени, оъзге сюннет намазланы къылмагъа, Къуръан охумагъа, салават салмагъа, башгъа дуалар охумагъа, дин илмулагъа уйренмеге, Исламны гъакъында айтылагъан мажлислерде ортакъчылыкъ этмеге, садагъа ойлешмеге, гери урулагъан затлардан арек болмагъа къаст

къылмагъа тарыкъ бола. Шолай этмеге неге тарыкъ десе, бу айда этген яхшы ишлер учун зувап кёп керенге артагъанда йимик, яман ишлер этилсе де, жаза да артагъанни билмеге герек. Бусурманлагъа Аллагъ бу айда берген савгъат – рамазан айдагъы ораза тутув ва шо саялы берилеген шабагъат бола. Рамазан айгъа гъюрмет Рамазан айда гюндюз вакътиде бусурманман деп айтагъан, тек авзунда сигарети булангъы яда урлукъ чертеген, о-бу чайнайгъан адамланы гёрмеге бола. Рамазан айда ораза тутувгъа булай янашыв сав Ислам динге гъюрметсиз

билдиреген бола ва тарбиясызлыкъны, эдепсизликни де гёрсете.

«Нузхатуль Мажалис» деген китапдан алынган ульгю ораза тутувгъа гъюрмет этив де яхшы ишлерден экенин гёрсетсе. Бир мажуси (бутперес адам, огнепоклонник) бусурманлар турагъан авулда яшай болгъан. Бир гезик рамазан айда ол уланы къырда ашайгъанын гёре. Мажуси уланын уйге чакъырып, ол ораза тутувгъан бусурманлагъа гъюрмет билдирмегенине такъсырлагъан болгъан.

» 3

Номерде:

бет 4

Сийрек болагъан рагъмулу гъаракат – гъажгъа гъавайын барыв

бет 5

Билим юрекни жанландыра

бет 6

Маълумат къураллар сизин «дагъыстанлы» деген статьягъа гёре айышламакъны гертилей

ле», – деп айтыла (Бухари ва Муслим етишдирген гъадис). Экинчи хасиятны гъакъында айтагъанда, яман сёзлерден ва ишлерден, ялгъан айтывдан, ялгъан шагъатлыкъдан ва тарыкъсыз, бош лакъырлардан, гъарам булан къазанган ашдан сакъланмагъа герекни билмеге тарыкъ. Пайхаммарны ﷺ бир гъадисинде булай айтыла: «Яратгъаныбыз таза ва таза тюгюл затны къабул этмей» (Муслим етишдирген гъадис). Шо кюйде ата-анагъа тынгламамакъдан да, къардашлыкъ аралыкъланы уъзювден де сакъланмагъа тарыкъ. » 3

Рамазан айда оъюн нечик тутса яхшы?

Оразаны аслу талаплары – тангдан ахшам болгъунча янгыз ашдан, сувдан, эр-къатын ювукъ болувдан сакъланмакъ тюгюл, мунда Яратгъаныбызны разилигин къазанмакъ учун гъакъ юрекден ибадат этив де гире. Рамазан айда ораза тутув бизге Аллагъу таала салгъан борчланы бириси.

Мақгаланы автору:
Гъажимурат Омаргъажиев

Умар асгъабаны сёзлеринден етишген гъадисге гёре, Пайхаммар ﷺ булай айтгъан болгъан: «Ислам динни беш кюрчюсю бар:

1.Аллагъдан къайры дагъы худай ёкъгъа ва Мугъаммат

Пайхаммар ﷺ Ону Элчиси экенге шагъатлыкъ,
2) намаз къылыв,
3) секег тёлев,
4) Каабагъа барыв, гъаж къылыв,
5) рамазан айда ораза тутув» (Бухари ва Муслим етишдирген).

Ораза тутув оър даражалы болмакъ учун адамны оъз тутувгъан кююнню уллу маънасы бар. Рамазан айда заманны негъакъ ва бош йибермекден сакъланмагъа тарыкъ, неге тюгюл бу айда этилген яхшы ишлер учунгу зувап етти юзге ерли артдырылмагъа бола. Бу айда гюнагъардан чайылыв болагъаны гъакъ ва бусурманлар бу айда Аллагъны разилигин къазанмагъа

бола. Аллагъ ораза тутмагъа буюргъаныны уллу маънасы бар, Къуръан да бу айда негъакъ тюшюрюлмеген!

Ораза тутувгъанланы амаллары яхшы янгъа багъып алышынагъаны рамазан айны аривлукълерини бириси. Масала, бу айны геливию эришивлюкге, урушувлагъа ахыр сала. Гъалиги яшав къурдашлыкъ аралыкъланы багъаламай, юрек байлавлукъ да осал. Амма сыйлы рамазан ай гелив булан адамланы юрекклери янгъдан къурдашлыкъ гислерден тола, ярашывлукъну талап эте, Аллагъны разилигин къазанмагъа къаст къыла. Булай уъч хасиятны гючлендирип булан рамазан айны къаршыламагъа тарыкъ:

1) шатлыкъ билдирив,
2) гюнагъардан сакъланыв,
3) ибадат этивде къаст къылыв.

Шатлыкъны гъакъында айтсакъ, бизге Яратгъаныбыз рамазан айда ораза тутмагъа имканлыкъ бергени булан ва бу айны оъзге айлардан уллу этгенине белгиленмеге тарыкъ. Пайхаммарны ﷺ гъадисинде булай айтыла: «Рамазан ай башланагъанда женнетни къапулары ачыла, жагъаннемни къапулары буса бегетиле ва шайтанлар байлана» (Бухари ва Муслим етишдирген). Башгъа гъадисде буса: «Рамазан айда иманы ва умуту булан ораза тутувгъан адамгъа алда этилген гюнагълары гечи-

Къуръанны йылына багъышланган сайт

Къазан деген шагъар сав дюнъягъа «Казан басмасы» деп айтылагъан басмалы Сыйлы Китап булан танылду. Белгили йимик, Россияда Къуръан Китап биринчилей басмадан чыкъганлы 225 йыл битегенликге багъышланып 2012-нчи йыл Татарстанда Къуръанны йылы деп белгиленген. Бу агъвалатны белгили, ачыкъ этмек учун ва адамлагъа етишдирмек мурат булан Татарстанны ругъани идарасы «Татарстанда Къуръанны йылы» деген аты булангъы интернетде иш этип хас сайт ачгъан.

Сайтны айрыча агъамиятлыгъы о татар тилде чыгъагъанлыкъда деп билдириле. «Татарстанда Къуръанны йылы» деген сайтны аслу мураты татар халкъ арада Сыйлы Къуръан нечик агъамиятлы ва оърни тутагъанны гърсетмек. Сайтда Къуръан калиманы англатьвлары (тафсир) ерлешдирилген. Ювукъ арада Рабита Батулла дейген белгили татар алим этген тафсир де арагъа салынажакъ. Ондан къайры, бу сайтда Сыйлы Къуръан китап булан байлавлу татар тилде язылгъан озгек хыйлы маълумат да чыгъажажакъ.

ТАТАРСТАНДА
КОРЪАН ЕЛЫ

Мисрини президенти сайланды

Мисриде президентни сайлавлары оьтгерилген сонг, шонда ким утгъаны да ачыкъ этилген. Оьр сайлав комиссия булан сайлавларда «Бусурман къардашлар» деген гъаракатны вакили Мугъаммат Мурси утгъан деп токъташдырылгъан. Огъар сайлавчуланы 51,7 проценти тавуш берген деп белгилене. Мисрини алдагъы Гьукуматыны башчысы Агъмат Шафик буса, экинчи ерде.

Бу сайлавланы вакътисинде ва ондан сонг да Мисрини тахшагъарындагъы гъал бек гъалекли. «Бусурман къардашлар» деген гъаракатны минглер булангъы якъчылары Тагърир деген майдангъа жыйылып, гъакимликни асгерчилерден чыгъарып алып, ватандашлагъа бермекни талап эте. Мурси утгъан деген хабарны олар уллу харс урувлар булан къаршылай. Гъал оьрчюп йиберсе, низамны сакъламакъ учун Мисрини гъакимияты

аманлыкъны сакъламагъа деп айрыча гъаракат этген. Шагъар биналаны полицияны къуллукъчулары да, асгерчилер де сакълай. Орамларда «Скорый помолну» машинлери айланьп юрюй. Полиция бълуклер де, туснаклар да айрыча къаравуллана. Къагъирни ва ону айланасына бронемашинлер гийирилген. Мисриде сайлавлар битгени бироз заман бола буса да, амма шоланы натижасы янгыз гъали-гъали ачыкъ этиле. Санавланы артда ачыкъ этилгенликни маънасы эки де ян янгылышлар этилгенликде бир-бирин айыплагъанлыкъда. Сайлавланы натижасы белгили болуп битгенче де, Мугъаммат Мурси де Агъмат Шафик де гъариси озьюн утгъангъа санай болгъан. Мисрини сайлав комиссиясыны къарары бу пачалыкъда ерли законлагъа гьере алышынып болмай.

Алханюртда ажайып межит къурулгъан

Гъали-гъалилерде Мыгъыгъыш республикадагъы Алханюрт деген юртда янгы жума межитни ачылыву болгъан. Межитни гьерюнюшо, этилген кюю ажайып тамаша. Ерли адамлар айтагъан кюйде, огъар ошайгъанын дюнъяда дагъы тапмассан. Бир вакътини ичинде мунда эки мингден къолай адам намаз къылмагъа бола. Бинаны биринчи къабатында уьч юз охувчу охуп болагъан мадраса ерлешген. Ондагъы уьйлер уланлар къызлардан айрыча дарс алмагъа болагъан кюйде ишленген. Ондан къайры, тьбендеги къабатда къатынгишилер жума намаз къылмагъа болагъан ер де бар. «Ростов-Баку» деген федеральный ёлну ягъасында ерлешген янгы межит ерли юртлулагъа йимик, оьгюп барагъан сапарчылар учун да намаз къылмагъа онгайлы болажакъ. Грозный шагъарны архитектору, межитни проектин этген Балауди Магъаматов айтгъан кюйде, къурулуш этилгенде лап яхшы ва оьр санлы материаллар къоллангъан болгъан. «Бары да ясандырывлар тыш уьлкелерден – Германиядан, Италиядан ва

Испаниядан гелтирилген. Бинаны тамлары Дагъыстандан гелтирилген акъ таш булан ишленген. Къалкъы Финляндиядан гелген чабакъ акъчалагъы ошашлы композит булан ябылгъан. Дюнъяда шо лап бек ва яхшыларындан санала», – дей архитектор. Жыйылгъанлар межитни къурмагъа харж чыгъаргъан мадарлы ва чомарт бизнесмен Адам Албаковгъа гъакъ юрекден исси баракалла сьзлер айтды. Юртлулар ва къонаклар озьлеге булай савгъат этген адамгъа озьлер рази йимик Аллагъ да рази болсун деген, озьге алгъышлар да этди. «Къурулгъан межит хошугъузгъа гелгени мени де рази эте. Къурулушда ортакъчылыкъ этген бары да адамлагъа да, кьмек къолун тийдирген къурдушларыма да баракалла, Аллагъны разилиги болсун. Бизин негетибиз таза экенни Яратгъаныбыз биле. Есибизни рагъмусуна тавакал этип, биз бусурманлагъа пайдалы иш этмеге къарагъан эдик. Ишленген межит янгыз Алханюртну тюгюл, сав республикабызны жавгъары болургъа инанабыз», – деди А.Абаков.

Испанияда ички саялы къоуду тьлемеге тьшежек

Туристлени санавун артдырмакъ учун кьбюсю бусурман пачалыкълар сатылагъан ичкини артдырагъан вакътиде бир-бир хачперес уьлкелерде буса, тамаша ишлер этиле. Масала, Европадагъы турист пачалыкъланы лап гьремеклиси саналагъан Испанияда ярым йылны ичинде туристлеге тиеген бир нече гери урув къабул этилген. Артдагъы гери урувгъа гьере, жамият жыйылагъан ерлерде ички ичип тутулгъанлар къоуду тьлемеге гьрек болажакъ. Йылны башындан тутуп этилген бу гъаракат уьлкени абурун артдырмакъ учун деп этиле. Энниден тутуп, 15-нчи июльдун сонг жамият ерлерде ички ичегенлер къоуду тьлежек. Шону къадары 500-ден 1минг еврогъа ерли болажакъ. Эгер де низамны бузгъан адам ярым йылны ичинде ичип дагъы да тутулса, къоуду оьлчевю 500 еврогъа артажакъ. Законгъа гьере, шагъарланы ёлбашчылары бу иш не гъалда экенге жавап бермеге тарыкъ болажакъ. Ал заманларда ичкини къоуду тьлемей, жамият учун пайдалы ишлерде ортакъчылыкъ этип, къутулма бола болгъан. Гъали буса, янгы закон шотай ёлгъа ер къоймай.

Гери урувлар Испанияда 2012-нчи йылдан къабул этилмеге башлап, гъали де узатгъа. Алда олар янгыз ял алагъанлагъа яда бир-бир ерлерде болгъан эди буса, энниден сонг шо ондагъы бары да адамгъа тие. Шолайлыкъда, Майорка деген пляжларда орамгъа чьп ташлагъан саялы энниден тутуп 30-дан 300-ге ерли евро къоуду тьлемеге тарыкъ болажакъ. Шону булан бирче адамлар ял алагъан, киринеген ерлерде ички ичген саялы да къоуду тьлевлер гьез алгъа тутулгъан. Пляжларда ички ичмеге гери урулгъаны бир нече йыл бола буса да, онда о закон гьрекли кюйде ишлемей болгъан. Сигарет къаннакълар да, чьп ташлап да алда закон бузувгъа саналмай болгъан буса, энни шотай тюгюл. Гъали къабул этилген къатты законгъа гьере, Майоркада ички ичгенлер 3 минг евро тьлежек. Ондан къайры, шагъарны ичинде адамланы тьш гьерюнюшо де къыйышывлу болмагъа тьше. Шолай, энниден сонг шагъарны орамларында киринеген кюйде чи нечик де юрюп айланмагъа ярамай, гъатта шорталар гиймеге де гери урула.

Саудиялы тиштайпа Олимпиадада ортакъчылыкъ этежек

Сауд Арабстанны гъакимияты тарихде биринчилей Олимпия ярышларда тиштайпагъа ортакъчылыкъ этмеге ихтияр берди. Оюнларда гючюн сынажакъ къатынгиши бусурман дин талап этеген кюйде гийинежек, шотай опуракъ ону менлигин сакъламагъа кьмек эте. Спортчу тиштайпа

къаркъарасына сыланмагъан эркин гьлек гиежек ва чачларын ябагъан явлукъ байлажакъ. Лондонда оьтгерилежек оюнларда Сауд Арабстандан янгыз бир тиштайпа ортакъчылыкъ этежек. Атлы спортда 2010-нчу йыл жагъиллени арасында бютюдюнья ярышларда ез медалгъа ес болгъан Далма Рушди Малхас энни Англиягъа баражакъ. Пачалыкъланы кьбюсю ватандашлары къатынгиши спорт ярышларда ортакъчылыкъ этегенге къаршы буса да, Далма Лондонда гьюненин гьрсетмеге болжакъ. Бу ишде маслагъатгъа етишмек учун, Сауд Арабстанны ёлбашчылары хыйлы сьйлешивлер оьтгерген болгъан ва натижада милли жыйым командагъа къатынгиши де къошула.

www.islamdag.ru деген сайтдан алынган

Учредитель
Благотворительный фонд «Путь».
Газета печатается по согласованию и одобрению
Духовного управления
мусульман Дагестана

Редакционный совет
Председатель редакционного совета
муфтий РД
Ахмад-хаджи АБДУЛАЕВ
Асхабали МУРЗАЕВ

Главный редактор
Патимат ГАМЗАТОВА

Редактор
Абдул-Азиз МИЧИГИШЕВ

Дизайн, вёрстка
Лейла ГУСЕЙНОВА

Менеджер
Мухаммад ХИРИЯСУЛАЕВ
Абдусабир АХМЕДОВ

Газета зарегистрирована Федеральной службой по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций.

Свидетельство о регистрации ПИ № ФС 77-42079 от 24 сентября 2010 г.
Индекс 51325
При перепечатке ссылка обязательна.

Набрано и сверстано на компьютерной базе газеты «Ас-Салам».
Отпечатано в ООО «Дом печати» по адресу: пр-т Акушинского, 20.

Заказ № _____
Сдано в печать 30 июля 2012 г.
в 20:00.

Тираж 2. 770 экз.
Адрес редакции
367015, РД, г. Махачкала,
ул. Аскерханова 13а.
Тел.: (8722) 51-85-22.

По вопросам подписки и доставки обращаться по телефонам:
по Республике Дагестан — 8-988-699-28-24
по г. Махачкале — (8722) 914-222.

E-mail: assalamweb@gmail.com;
www.assalam.ru

Рамазан айда оьзюн нечик тутса яхшы?

1 « Булай ишлер ораза саялы болагъан зувапны кем эте, сыйлы айны берекетинден ва яхшылыгъын-дан айыра, гюнагъ гечивден ва жагъаннемге тюшовден де сакъламай. Ораза тутувгъа четим этеген бары да затлардан сакъланмагъа тарыкъ, неге тююл ораза тутувну аслу мурады – оразаны бузагъан бары да затлардан бютюнлей сакъланмакъдыр.

Яратгъаныбыз Къуръанда булай айта (маънасы): «**Гьей инангъанлар, сизден алдагъылагъа йимик, сизге де ораза тутув гьрсетилген, шотай этсегиз, балики, иманлы болурсуз**» (2-нчи сура, 183-нчю аят). Бу аятны ахырынчы сьзлерини гъакъында ойлашып къарагъыз! Пайхаммарны ﷺ гьадисинде булай айтыла: «**Яман сьзюн ва яман ишин къоймайгъан гишиге ашны да, сувну да къоймагъа маънасы ёкъ**» (Бухари, Абу Давут, Тирмизи, Насаи, ибну Мажагъ етишдирген). Гери урулагъан затлардан бары да санланы сакъламагъа тарыкъ. Пайхаммарны гьадисинде булай айтылгъан: «**Беш зат оразаны буза: ялгъан, бутгъан, гьибат, ялгъан ант, яман ойлар булан адамгъа къарав**» (Ад-Дайлами етишдирген). Демек, ораза толу болай. Пайхаммарны ﷺ оразагъа тиеген булай гьадиси де бар: «**Гертиден де, ораза (гюнагъдан ва отдан сакълайгъан) къалкъан йимик. Ва шо саялы ораза тутагъан адам эрши сьз айтгъандан, гюнагъ этивден сакъланмагъа герек ва оьзюн гъакъылсыз йимик тутмагъа тарыкъ тююл. Эгер де ораза тутагъан гиши булан эришегенлер болса, ол: «Мен ораза тутаман», – деп айтсын**» (Абу Давут, Бухари етишдирген).

Уьчюнчю хасият – ибадат этивде къаст къылыв, яшав-да низамны юрютов. Ораза тутув бары да ибадатланы кюрчюсю ва яхшы ишлени ачгъычы. Аллагъны Элчиси ﷺ булай айтгъан болгъан: «**Яртагъаныбыз булай деген: «Ораза тутувдан къайры, гьар яхшы иш учун Мен он керен де, гьатта егги юз керен де шабагъат этемен. Янгыз Мени учун деп тутулгъан ораза саялы дазусуз кюйде шабагъатларман**» (Бухари в Муслим етишдирген). Намазланы да жамият булан къылмакъны гъайын этмеге тарыкъ. Ораза айда межитде таравих намазланы къылыв, садагъа оылешив, Къуръан охув, Аллагъны атын эсгерип, зикир этив лап яхшы ишлерден.

Мугъаммат Пайхаммар ﷺ оьзге айлардан эсе рамазан айда ибадат этивге айрыча тетекейли янаша болгъан. Айны ахырында буса дагъы да бек къаст къыла болгъан.

Пайхаммарны ﷺ гьадисинде булай айтыла: «Алда бир уьмметге де берилмеген мени уьмметиме рамазан айда беш зат берилген.

1) Рамазан айны биринчи гечеси башланагъанда Яратгъаныбыз къулларына къарай. Кимге Аллагъ къарагъан буса, шо бирт де такъсыр гьрмес.

2) Ораза тутагъан гишиден гелеген ийис Аллагъ учун атир ийислерден де артыкъ.

3) Малайиклер Аллагъгъа адамланы гюнагъларын гечсин деп, гьар гече ва гьар гюн тилей.

4) Яратгъаныбыз женетте булай бувара: онгарыл, Мени къулларым учун алив бол, олар ювукъ ва пана дюньядан арып гелген сонг, олар Мени уьюмде леззет алсынлар.

5) Рамазан айны ахырынчы гечеси гелгенде оланы бары да гюнагълары гечиле!»

Бирев Пайхаммаргъа ﷺ: «Шо лайлатул къадр гечеми?, – деп сорагъан болгъан. Пайхаммар ﷺ: «Тююл, шо дюр ишлеп битгенлер ай битип, иши учун гъакъ алагъанда йимик», – деген (Байхаки етишдирген).

Биз замангъа гьюрметли янашма герекиз, неге тююл яшав тез битип къалагъан зат ва ибадат этивню тангалагъа яда къарт болгъанда этермен деп къоймагъа тарыкъ тююл. Бир инсан да шунчакъы яшарман деп айтмагъа болмай ва Аллагъдан къайры бирев де дагъы да бир мююлет сама да яшажагъын-яшамажагъын билмей. Яратгъаныбыз Къуръанда булай айта (маънасы): «**Инсангъа этген ишлери учун шабагъат болажакъ ва ону къаст къылыву билинмей къалмажакъ. Толу кюйде шабагъатланма да шабагъатланажакъ**» (53-нчю сура, 39-41-нчи аятлар). Абу Бакр Сиддик асгъабу булай айта болгъан: «**Къабургъа герекли сурсатсыз гирген адам (демек, яхшы ишлер этмеген) денгизге гемесиз геземеге чыкыгъан йимик болур**». Бизин учун шотай заманлар гелген деп айтмагъа ярай.

Кьбюсю гезикде биз адам оылген сонг ону тюз къыйматламагъа, ону гереклигин англамагъа башлайбыз. Заман гетип битген сонг, негъакъ йиберилен бош заманыбызгъа гьекюнмеге башлайбыз.

Пайхаммарны ﷺ гьадисинде булай айтыла: «Беш затны башгъа беш зат гелгенче къыйматламагъа тарыкъ:

- 1) жагъилликни, къартлыкъ гелгенче
- 2) савлукъну, авругъанча
- 3) байлыкъны, ярлы болгъанча
- 4) бош заманны, иш булан машгъул болгъанча
- 5) яшамакъны, ажжал гелгенче»

(Хаким етишдирген гьадис).

Бир-биревлер бу сыйлы айгъа янашагъан кюйге къарап, гъайран боласан. Ашны, сувну, ювукъ болувну къойса, таманлыкъ эте деп оланы эсине геле, рамазан айда яшырылгъан терен ойну олайлар англамай. Башгъалар буса, ораза айда гъайрангъы, гьар гюнлюк ибадаты булан дазулана.

Рамазан ай гелгенде сатыв алив болажакъ, айрокъ-да ахырынчы вакътилеге деп, сатывчулар кеп ала. Бусурманлар байрамгъа гьазирленгенде, бир-бир сатывчулар, текаран сама да адамланы ойламай, янгыз кисесини гъайын этип, гьатта багъаларын гьетермеге де тартырмай. Аьмаш булай айтгъан болгъан: «Оьзю учун дин лап уллу байлыкъ деп санайгъанлар утагъан кюйню тил айтып битдирип болмай. Шо кепде пана дюньялыкъны аслу байлыкъ деп санайгъанлар утдурогъан кюйню де айтып битдирмеге бажарылмай».

Мен оьзюмню бир-бир таньшларыма тамаша боламан. Олар оразаны тутмагъа тынч болсун деп ва ашны гъакъында ойлаша турмас учун видео дисклер алып, кинолагъа къарав булан «бош» заманын йиберелер. Гъай аман, бу айда кеп чегив ерлерде заманын йибериш, гюнагъ къазанагъанлар да аз тююл. Олар тарыкъсыз, бу дюньягъа да, гери дюньягъа да пайда бермейген затлар булан машгъул болалар. Гьатта ораза тутмакъны онча агъамияты ёкъ деп ойлашагъанлар да арабызда ёлугъа: Аллагъ ораза тутмагъа буюргъан айны ичинде орамларда сигарет тартып юрюйген яда ону-муну ашап гьерюнегендени ким гьис этмеген?!

Шотайлыкъ булан бу адамлар оьзлер оьзлерин яманлыкъгъа тарыта. Бу сыйлы айны вакътисинде сама да оьз яшавубузну гъакъында, яхшы янгъа багып алышы-нывну гъакъында ойлашмагъа тарыкъ. Сонг маънасыз йиберилен заманны гъакъында гьекюнмеге тюшмейген кюйде! Инсанни ич яшавун тюз англамакъ учун рамазан ай лап яхшы вакъти, неге тююл шо айны узагъында гелеген терс ойлар жинлерден, шайтанлардан гелмей, оьзюню напсындан геле. Пайхаммарны ﷺ гьадисинде булай айтыла: «**Ачлыкъдан ва сувсаплыкъдан къайры ораза айда дагъы затны сезмегенлер нечесе бар!**» (ибн Мажагъ етишдирген гьадис).

Амма бу айда Аллагъдан женет къазанагъанлар да бар. Къачан гъакъыллы болурман деп бир-бирде оьзюме сорава, ол жавап гьисапда булай деген эди: «Не яман иш этгенсен шотай къыйналмагъа?» Озокъда, шотай сорагъаным шу деп яманлыкълар этгенмен дегенлик тююл. Иш башгъада. Нечик яшав къураман, не йимик пайда гелитермен дегенликде ва ахырым нечик болур экен? Булай ойлар хыйлы затда кемек эте. Аллагъ яратгъан жанланы гъакъында ойлашайыкъ, ажжал гележегин унутмайыкъ ва замангъа абурлу янашайыкъ. Алимлер булай айта: «Сав гече ибадат этгенден эсе бир сагъатны узагъында ой къуруп ойлашгъан артыкъ». Ойлашагъаны булан адам тюз ойгъа гелмеге бола.

Къудратлы Аллагъ Пайхаммарыбыз Мугъамматны ﷺ ёлу булан юрюмеге, Есибизге гъакъ юрекден сужда къылмагъа ва тутгъан оразабыз саялы Яртагъаныбыздан толу шабагъат алмагъа насип этсин! Амин.

Сыйлы рамазан ай

1 « Заман гетип, ол мажуси гери дюньягъа гьечген сонг, бир алим ону тюшонде женетде уллу тахда олтуруп гьере. Алим огъар: «Сен чи бусурман тююл эдинг. Женетте нечик чыкмагъа болдунг?» – деп сораи. Ол: «Оле турагъанда Есибиз магъа шагъадатны гелтирмеге юрегиме салды. Гъакъ юрекден инанып ва шагъадатны гери этип, мен Яртагъаныбызгъа бусурман болуп гетдим», – деди.

Иътикаф

Айшат етишдирген кюйде, Аллагъны Элчиси ﷺ рамазан айны ахырынчы он гюнунде ва гечесинде иътикаф эте болгъан, демек шо заманны межитде ибадат эте туруп йибере болгъан. Пайхаммар ﷺ оылген сонг шотай ону къатынлары да эте болгъан. Бизге де шо гюнлени иътикаф этивде йибермеге яхшы. Иътикафны он гюн этмеге бажармайгъан гиши шону оьзю болгъан чакъы этсе де ярай: бир нече гюн буса да, бир гюн буса да, гьатта бир сагъат яда бир минут! Межитде иътикаф этип йибермеге янгыз рамазан айда тююл, оьзге заманда да яхшы санала.

Рамазан айда ораза тутувну гъакъында бир-нече гьадис

Рамазан айда ораза тутгъан гишиге алда этилген бары да гюнагълары гечиле Рамазан айда шардангъа туруп ашамакъ барлыкъны болдура. Шардангъа туруп ашагъыз.

Эртен де бир Къуръан аят, гече де бир Къуръан аят охугъангъа аятдагъы гьарпланы санавуна гьере яхшылыкълар болажакъ. Шотай яхшылыкъланы дин учун жанын къурбан этген шагъитлер ала. Рамазан айда жамият булан намаз къылмагъа гьаракат этеген гишиге, къылгъан ракаатланы санавуна гьере женетде нюрден шагъар этилине.

Эгер де Есибизни къуллары рамазан айны берекетин ва яхшылыкъларын англай ва биле эди буса, олар бу ай сав йыл узатылгъанны сюер эди.

Рамазан айда бир гюнагъ иш этген адамгъа эки къат такъсыр болажакъ, яхшы иш этгенге де эки къат шабагъат бола.

Рамазан айгъа уллу гьюрмет булан янашмагъа тарыкъ. Шону ниъматлары иманы барланы сююндюре. Бу айны биринчи он гюню яхшылыкълар гелтире, экинчи он гюню Яратгъаныбызны гечивню гелтире, уьчюнчю он гюн буса – жагъаннемни отундан сакълай.

Аллагъ булай дей: «**Гьей малайиклер, Мени учун кеп чегивню, леззет аливну, ашны, сувну къойгъан къулума къарагъыз чы!**»

Женетни «Райан» деген къапулары бар, шондан таба янгыз ораза тутгъанлар гирмеге бола. Шондан таба гиргенлеге Яртагъаныбызны гьермеге болажакъ деп айтылгъан.

Бары да затны оьз ёлу бар, ибадатгъа, Аллагъгъа къулдукъ этивге элтеген ёл – ораза.

Къалкъан урушда адамны къоруигъанда йимик, ораза да шо кепде жагъаннемни отундан сакълай.

Ким рамазан айда ата-анасын сююндюре буса, олагъа тынглай буса ва болагъан кюнунде кемек эте буса, шогъар Аллагъ Рагъмусун бакъдыра ва Пайхаммар ﷺ огъар кемекге геле.

Ораза тутугъуз – шо савлукъгъа да пайдалы.

Рамазан айда гюнагъ ишлени къоягъанлагъа Яратгъаныбыз Аллагъ 11 айны гюнагъларын гече.

Сийрек болагъан рагъмулу гъаракат — гъажгъа гъавайын барыв

Ярлы дин къардашлагъа Ислам динни парз къанунун кютме-гъаж къылма барма кемекек этивден яхшы зат болурму?

Макъаланы автору:
Гъажу-Мурат Ражабов

Муна арт-артындан бир нече йыл Россиядан минглер булангъы бусурманлар гъаж къылма гъавайын бара. Дюнъяда сийрек болагъан ва эшитилмеген шо рагъмулу гъаракат сенатор Сулейман Керимовну спонсорлукъ кемекеклигини яхшылыгъындан бола. Шо гъаракатны башгъачалыгъы о алда гъажгъа бармагъанлагъа ва Маккагъа бармакъ учун тийишли даражада имканлыгъы ёкълар учун этилегенликде.

2012-нчи йылгъы рагъмулу гъажгъа гъазирлик гёрюв 1-нчи январдан берли юрюле. Шо замандан тутуп къурум комитет халкъны шо программа булан таныш этив ишин башлагъан. Неге туюл, гъавайын путёвклар алма сюегенлер ажайып кеп. Ерлер ачыкъ кюйде чеп салыв булан белгиленгенли уыч йыл бола. Сулейман Керимовну рагъмулу гъажны къурум комитетини вакиллери имамланы, администрацияланы башчыларыны якълаву да булан йылны башындан берли кеп иш оьтгерген. Программада ортакъчылыкъ этмек учун гъар юртдан заявклар къабул этилген ва чеп салыв оьтгерилген гюн белгиленген. Гъар юрт учун шо гюн байрам ва тезден къаравулла-нагъан гюн болуп токътагъан. Кеплер учун шо – Ислам динни парзын – гъаж къылыгну кютмек учун биргине-бир имканлыкъ.

Заявклар берип, программаны ортакъчылары болгъанлар, олары къурдашлары ва кемекечилери межитлеге танг белгиден туруп жыйыла эди. Аллагъны яхшылыгъындан чеп кимге чыгъары жыйылгъанланы барысы учун къужурлу эди. Адатлы гъалда, дегерек айланып ярыкъ гёрюнеген урналарда программаны ортакъчыларыны атлары язылгъан чырмалгъан кагъызлар ерлешдирилген. Жыйылгъанланы барысы да шып болуп къарагъан... Аллагъны аты булан чеплени чыгъарма башлайлар. Савлай оьмюрюнде умут этип турагъан ишни гъакъында сёз барагъанда, гъислерин жыйма тынч туюл. Кюйге къарагъанда, умутлар яшавгъа чыгъа экен! Биринчи насипилени атлары белгиле бола. Шу мюгълетден тутуп олар учун янгы яшав башлана. Олар – болажакъ гъажилер. Энни олагъа гъажны мердешлерин уйренмек ва йыракъ ва сыйлы шагъарлагъа учмакъ учун къалгъан гюнлени санамакъ къала. Озокъда, тыш улкелер учун паспорт алма да герек.

Аллагъны буйругъу булан бу иште «Керимовчу гъаж къылыгъулану» иши тюзеле. Россияны Дагъстан Республикагъа къарайгъан УФС-инде бу рагъмулу программаны агъамиятын англайлар ва гъаж къылма баражакълар оьз заманында тыш улкелер учун паспортлар алма болсун учун бары да затны эте.

Гъаж къылма барагъанланы гъайын этив

Рагъмулу гъажны къурув булан машгул болагъан къурумну вакили Муртазали Муртазалиев айтгъан кюйде, Дагъыстанны бары да шагъарларында ва юртларында дегенлей, сайлап айырагъан чеп салывлар оьтгерилген. Янгъыз Магъачкъала шагъар къала, шонда чеп салывлар июль айны башында оьтгерилежек. «Адамланы арзы ёкъ. Гъазирлик гёрюв ишлер ва ерлерде оьтгерилген бары да чеп салывлар таза ва ачыкъ кюйде оьтгерилген. Бизин борчубуз – Сулейман Керимовну рагъмулу программасында ортакъчылыкъ этмек, гъажгъа онгайлы кюйде бармакъ ва уйлерине эсен-аман къайтмакъ учун, муьминлеге бары да имканлыкъланы болдурмакъ», – деди ол.

Бу йыл гъажгъа баражакъланы группаларыны сынаву ёлбашчыларыны, олары кемекечилерин алданокъ танглав болду. Гъар группаны ёлбашчысыны бир нече кемекечиси бар, олар гъаж къылма барагъанланы ва гъажны вакътисинде оздуражакъ. Ёлбашчылар ва олары кемекечилери гъажгъа барма учгъунча гъаж къылма барагъанлар булан ёлугъа ва этилежек сапарны гъакъында бары да затны англата. Гъаж къылма барагъанлар учун бары да имканлыкъланы болдурмакъ учун, олары къуллукъларын кютювню группасы ишлей. Олар «Гъаж къылма барагъанланы къуллукъларын кютюв – бизин учун гъюрметли иш» деген чакъырыгну тубюнде чалышагъан, Аллагъ учун бары да затны этеген сынаву касбучулар. Гъажны башланыву булан бирге, гъаж къылма баргъанланы ахырынчысы къайтгъынча, олары устыне бек авур иш туюше.

Группаланы ёлбашчылары ва олары кемекечилери гъаж къылма барагъанланы бары да ерлерде оздура ва гъажны мердешлерини бары да увакътуетегин англата. Башгъа кюйде де бажарылмай, неге десе «Кримовчу гъаж къылыгъучулар» – олар биринчилей гъажгъа барагъанлар, ондан къайры да олары бирлери, янгъыз улкелден туюл, гъатта оьз республикасындан да тышгъа биринчи гезик чыгъагъан адамлар.

Сауд Арабстанны гъава шартлары бизинкиден башгъа, шогъар гёре, гъаж къылма барагъанлагъа кеп тергев бакъдырмакъ бек гъажатлы. Шону учун бизден гъаж къылма баргъанлагъа тийишли медицина кемекек гёрсетмек муратда медиклени группасы да бар», – деп эсгерди Муртазалиев. Сонг да, ол эсгерген кюйде, 2012-нчи йылгъы рагъмулу гъажгъа гъазирлик гёрюв мукъаятлы кюйде юрюле.

Сакъатлыкъ гъаж учун пуршав туюл

Озокъда, гъаж къылма барыв – тынч иш туюл ва гючню де къуватны да талап эте. Гъаж къылма баргъан гъар адам къысгъа болжалны ичинде (гёз гъисапда 25 гюн) кеп мезгил ёл эте ва, гъар тюрлю мердешлени кютюп, масала, Каабаны дегерек айланып, Сафа ва Марва тебечиклени арасында оьтюп, кеп юрюме туюше. Мунда къаркъара савлукъну уллу маънасы бар.

Тек гъажда бютюнлей башгъа-башгъа адамланы, шоланы арасында къаркъара савлукъгъа бакъгъан якъда дазулангъан имканлыкълары булангъы сакъат адамланы да гёре бажарыла. Гъар йыл Сулейман Керимовну рагъмулу программасына гёре гъажгъа элли сакъат бара. Аслу гъалда олар эшитмейген тилсизлер ва осал гёрегенлер. Башгъалар булан янаша олар да энни, шо программаны яхшылыгъындан, Ислам динни бешинчи къанунун кютме бола. Сангырав тилсизлеге гъаж къылыгъа орам этив тилни билеген сынаву адамлар кемекек эте, осал гёрегенлени буса группаны ёлбашчысы ва ону кемекечилери узата.

Группаланы бирисини ёлбашчысы Магъамматрасул Омаров булай хабарлай: «Мени группамда гъайран адамлар бар эди. Олар лап къоччакъ ва гючлю адамлар дер эдим. Эки де къолу ёкъ Къурбуки юртлу Магъаммат Къазимагъамматов – шолаланы бириси, ол оьзгелерден лап яхшы гъаж къылды. Мени группамда тувмасокъур адамлар да бар эди. Лап таза юрекли Жимхан Гъажиев ва Жагъбар Атахалиев шолалардан гъисаплана эди.

Мен бойнума алгъан уллу жаваплы иш экенни англай эдим, шогъар да шат эдим, неге туюл, шолукъда Аллагъ бизин барыбызгъа да шо адамланы гъайын этме имканлыкъ ва бириси дюнъяда Есибизде шабагъат алма имканлыкъ бере, иншааллагъ. Шо сыйлы топуракъда этилеген гъар рагъмулу иш минг керен арта. Чыдамлыгъы ва къаттылыгъы учун гъаж къылма баргъанлагъа да, борчлу болмаса да, оьзлеге кемекек гъажатлыланы гъайын этмекни бойнуна алгъанлагъа да баракала болсун. Олар барысы да – башгъалар учун уьлгю, гертти бусурманлар. Бу йыл да, иншааллагъ, къаркъара савлукъгъа бакъгъан якъда дазулангъан имканлыкълары булангъы (сакъат) адамлар да гъавайын дагъы да гъаж къылма баражакъ. Бу йыл 11 майда Магъачкъала шагъарда сангыравланы бютюнроссия жамиятында гъавайын гъаж къылма барма сюегенлени арасында чеп салынгъан. Чеп чыкъгъанланы насипли гъислер елеген эди, олар оьзлени гъислерин сёзлер булан билдирип болмаса да, олары юзлериндеги шатлыкъланы

белгилери сёзлерден артыкъ эди. Олар бир-бирин къучакълап, гъакъ юрекен кютлай эди. Ювукъ арада чеп салыв, сокъурланы жамиятында да оьтгерилежек».

Студентлер гъажда

Сулейман Керимов студентлер учун къошум гъисапда 100 ер: 50 ер дюнъялыкъ охув ожакъларда охуйгъанлар учун, 50 ер де Ислам охув ожакъланы мутаалимлерини учун белгилегенлик бу йылгъы гъажны башгъачалыгъы гъисаплана. Яшёрюмлени тарбиялагъа шо уллу къошум. Гъаж къылгъан гъар адам аз буса да рагъмулу болагъаны белгиле далил.

Асил дуалар

Сулейман Керимовну рагъмулу гъаракаты Яратгъаныбызгъа разилик билдиривню бек тизив уьлгюсю ва жамиятгъа пайда гелтире. Гъаж къылма гъар тюрлю улкелерден гелгенлер гъажда россиялылар булан ёлукъгъанда, социал якъдан осал якъланагъан минглер булангъы бусурманлар бу программаны яхшылыгъындан гъавайын гъаж къылма гелгенни билгенде, бек тамаша бола, Къудратны Еси Аллагъгъа макътавлар эте ва асил дуалар этме башлай.

Булай рагъмулу гъаракат Яратгъаныбызны ягъындан кеп керенлер артыкъ этилип шабагъатлана. Ислам динни парз болгъан къанунун – гъаж къылмакъны кютме ярлы дин къардашлагъа кемекек этмекден яхшы зат болурму? Шо ярлы адамлар оьзлени харжы булан къачан буса да бир заман гъаж къылма барып болар деме къыйын. Бу программа халкъланы миллетара дослугъун беклешдиривге бакъдырылгъан. Сулейман Керимовну яхшылыгъындан гъавайын гъаж къылма баргъан гъар бусурман оьзюню ялбарывларында ону атын эсте ала ва огъар, ону ювукъ адамларына яхшылыкълар ва Аллагъны разилигин тилей.

Бу рагъмулу гъаракатны Къудратны Еси Аллагъ къабул этсин ва ону ортакъчыларыны тележекде де яхшы ишлер этмек учунгъу имканлыкълардан магърюм къоймасын! Къурдатны Еси дюнъяны бары да бусурманларыны гъажын къабул этсин! Амин.

Билим юрекни жанландыра

Ислам – таза дин, шо дин булан Мугъаммат Пайхаммар ﷺ бизин юреклерибизни яхшылашдырмак ва тазаламак учун гелген. Алимлер айтаган кюйде, адамлар алагъан затлардан лап лайыкылысы шо – билим.

Макъаланы автору:
Мурат Гьажиев

Алимлер булай айтган: «Юрекни болмакылыгы – шо билим, демек, шону булан бай бол. Юрекни оьлме-клиги – шо авамлык, шондан арек бол!» Шо Мугъаммат Пайхаммар ﷺ булан гелген билим, ва шону кеме-клиги булан юреклер жанлана, кыар-кыарлар жанлана. Шо билим булан адам шайтанны гьасиретлигин кыакылыкыдыра, напсыны гьасиретлигин кыакылыкыдыра. Билимни агъамиятын беклещдирген зат тавхидни (бир Аллагъа Къулукъ этив) агъамиятылыгы, шо гыакыда алда айтылганы йимик, ибн Имадил Ханбали шайх Муса ибн шайх Абдул Къадир Жилани (оьзюне Аллагъ рази болгур, бизге де оьзюнден пайда гелгир), «Шазарити загъаб» деген китапдан тапшургъан. Бир-бирде ол дангылыкыгъа чыгъа болган, бир гезик ол шолай чыкыгъанда, суву битип кыала. Бир нече гюн ол сувсаплыкыдан кыйнала. Ала-саладан ону булут яба ва булай тавуш чалына – ону шайтан адашдырма суйген: кекде ону алдын-да шавла гьерюне, келпет тувулуна, ва: «Гьей Абдул Къадир, мен сени есин-мен, мен сагъа гери урулагъан затгъа изну бердим», – деген тавуш чалына. Шо заман имам: «Мен нажжас шай-

тандан Аллагъдан якълав тилеймен! Лагъ бол шундан, налат болгур!» – дей. Шо заман шавла ёкь бола, келпет де тютюнге айлана, сонг иблис: «Сен оьзюнгню билиминг булан менден уьстюн гелдинг, гьей Абдул Къадир: Аллагъ булан ант этемен, шо кыайда булан мен динчилерден 70 адамны адашдыргъан эдим», – деген. Шогъар гьере супулангъа ёлуну кюрчюсю – шо билим ва шогъар гьере иш гьерюв; шолай деген ар-Рифаи агъа ва башгъа валилер. Олар: «Бизин ёлубуз – шо билим ва шогъар кюрчюленип иш гьерюв», – деген. Супулукъ – о тынч кюйде кыайсы буса да бир мердешге гьере юрюв туюл. Тасавуф – шо гыакыкыатгъа, Ислам динге, гьере юрюв. Жунайд аль-Багъдади булай айтган: «Аллагъ булан ант этемен, биз супулукъну ой кыурувлар ва сёз юрютювлер булан алмагъанбыз, янгыз хабарлардан таба алгъанбыз. Биз ачыкыдан оьтюп, дюньялыкылыны аль-Фариси тапшургъан Муватны китабындан имам Малик булай айта: «Ер биревню де караматлы этмей, адамны билим ва ону ишлери караматлы эте». Абу Бакр ар-Рази булай айтган: «Мен эшитип, Абу Гьюсейни Зинжани булай айтды: «Кимни мал-матагъны кюрчюсю Аллагъдан ﷺ кюркюв буса, ону гелимин суратлайган тиллер якъар». Асман, атасындан эшитип, бедуин булай айтган деп хабарлагъан: «Ким узакъ заманлыкъ онгайлыкъ сюе буса, Аллагъдан кюркюв». Талк ибн Гьаби булай айтган деп тапшурула: «Питне тувулунгъанда, огъар: «Питнеден Аллагъдан ﷺ кюркюв булан кыутул» – деп айтганлар.

Билимлени гыакында Харис аль-Мухасаби булай айтган: «Билим вадисликге ювашлыкыны, бойсынавну, аскетизм сабурулыкыну кыоя, товбагъа туюшюв буса Аллагъа багъывгъа гелтире». Аллагъдан кюркювгъа байлавлу болуп Нахра Журри булай айтган: «Дюньялыкъ – о денгиз, ахырат буса – ягъа бой, бары да адамлар ёлда, ёл алывну кыурувлары да – Аллагъдан кюркюв». Агъмат ар-Рифаи булай айтган: «Аскетизм – шо Аллагъа ювукъ болувну биринчи канзиси, ону кюрчюсю буса – Аллагъдан кюркюв, гыакылылыкыны кюрчюсю – Аллагъны алдындагы кюркювчлукъ». Ол дагы да булай айтган: «Напсы ва гьасиретлик гьислер булан Аллагъны

ёлуна туюшювден сакъ болугъуз. Ким Аллагъны ёлуна напсы ва гьасиретлик гьислер булан туюше, биринчи абатындан тутуп сюрюнежек». Шолар барысы да билим даражаны агъамиятылыгын беклещдирмек учун. Шогъар оьзюн Аллагъ борчлу этгенни билмей туруп, бирев де Аллагъдан кюркювгъан болмажакъ. Аллагъдан кюркювну маънасы Яратгъаныбыз борчлу этген затланы уьйренивдюв. Инсан яратгъаныбыз борчлу этген затланы уьйрене ва оьзюню борчларыны кюте буса, оьзюню бир-бир кыууларына китапларда ёкь затланы, яни, яшыртгъын илмуну савгъат эте. Аллагъ бизге билим берсин ва шогъар гьере юрюме ёл гьерсетсин! Амин.

Сиз этген ишге Аллагъ рази

Макъаланы автору:
Ибрагъим Ибрагъимов

Абу Хурайра тапшургъан гьадисде булай айтыла. Бир гезик Пайхаммарны ﷺ янына бирев гелип, огъар булай дей: «Гыакъ эртип кюйде, мен яман гьалдаман ва ачман!» Шону эшитип, Расулулагъ ﷺ кимесе биревню кыатынларыны бирисине йибере, тек ол: «Мени яныма сени йибергенни атындан гыакъ юрекден ант этемен, мени сувдан кыайрыдагы затым ёкь»,

– дей. Сонг Пайхаммар ﷺ о гишини башгъа кыатынына йибере, тек ол да шо ёрукыда айта. Гьасили, Пайхаммарны ﷺ бары да кыатынлары да: «Мени яныма сени йибергенни атындан гыакъ юрекден ант этемен, мени сувдан кыайры дагы затым ёкь», – деп жавап бере. Шо заман Пайхаммар ﷺ: «Бу гече бу адамны оьзюне кыонакылыкыгъа ким чакырыр?» – деп сорай. «Гьей Расулулагъ ﷺ, мен кыонакъ этип боламан», – деп селене ансарлардан бириси ва о гишини оьзлеге алып бара ва кыатынына: «Бу адамгъа хапма затынг бармы?» – деп сорай. «Яшлагъа кыойган ашымдан кыайры гьеч зат ёкь», – дей кыатыны. Эри: «Оланы бир зат булан машгул эт, эгер олар ашама суйсе, юхлама ятдыр, кыонакъ уьйге гиргенде буса, чыракыны сёндюр ва биз де ашайган йимик болайык», – дей. Сонг олар гьариси оьз еринде олтура, кыонакъ ашай, оьзлер буса ач кюйде юхлама ята. Эрген уьй еси Пайхаммарны ﷺ янына гелгенде, ол: «Кыонагыгъызгъа сиз бу гече янашган кюйге Аллагъ рази», – деген. («Сахиуль Бухари», № 3587, «Сахиуль Муслим», № 5980). Пайхаммарны ﷺ бу гьадисине англагъыв бере туруп, Имам Навави булай яза: «О асгъабаны яшлары онча ач болмагъан. Шолай болса да, яшлар, уьйренчикли кюйде, ашама сюе болган. Эгер олар шонча да ач болган буса, шондан да олагъа зарал бола болган буса, башлап оланы ашатма герек болган. Кыудратны Еси Аллагъ ва Расулулагъ ﷺ о яшланы ата-анасын рагъмулу иши учун макътаган. Асгъабаны оьзюн, ону кыатынына бакъган якъда айтгъанда, олар ач болган, тек олар кыонакыны артык гьерген, шо саялы Кыудратны Еси Аллагъны макътавуна да лайыкылы болган. Шо эр-кыатынгъа бакъган якъда сыйлы Кыуръанда булай аят бар (маънасы): «Гыатта оьзлер гыажатлы болса да, башгъаланы оьзлерден артык гьере» (сура «аль-Хашр», аят 9)

(«Шарху Навави аля Сахиуль Муслим», № 14/12). Асгъабаны яшавунда олай гьаллар кеп болган, оланы яшавуну гьар минути оланы кыылыкылыгына, оьз пайдасын кыурбан этгенликге ва кыочкакылыгына шагъатлыкъ эте. Тамашагъа йимик, оьрде эсерилген мисалны гелтирип, бизин ва оланы яшавун янаша салып кыарайык. Башгъалыгын гьеремисиз? Башгъалыгы кек де, ер де йимик уллу. Бугюн биз, кыонакыны туюл, оьзюбюзню де ашатып болмайган кюйде тарчыкылыкыда яшайбызмы? Яшамайбыз! Шолай болгъанда, бир затыбыздан айрылган учун ярлы болуп кыалмажакыбызны да биле туруп, башгъалагъа кемеке этме неге кюркыабыз? Мюкюр болма нечакы уялсакъ да, бизин гьалиги яшавубуз шонча да манг этген чи, гыатта дин кыардашларыбызны кыыйынлы заманында огъар кемеке этме алгъасамайбыз. Пайхаммарны ﷺ гьадисинде буса булай айтыла: «Аллагъ ﷻ оьзюню кыулуна ол оьзюню кыардашына кыол ялгъайгъанда кемеке этер» («Сунану Тирмизи», №1425). Шогъар гьере, бу сатырланы охуйганлар, оьрден кемеке болгъанны сюегенлер кыыйынлы гьалгъа туюшгенлеге кемеке этме алгъасасын! Бизин бары да бар-барлыкыбыз бизинки туюлюню эсде сакълагъыз, олар бизин булан бирге бириси дюньягъа гечмежек. Гёз юмуп, гёз ачгъынча гелме болагъан ажжал оьзюн гёзлеп турма борчлу этмежекни билигиз! Кыудратны Еси Аллагъ сыйлы Кыуръанда булай айта (маънасы): «Оланы оьлме болжалы гелгенде, олар шону артгъа салма яда чалтлашдырма болмай» (сура «Аль-Араф», аят 34). Гелигиз, шо мюгьлетни лайыкылы кюйде кыаршылайык! Бизин варислерибиз бир-бирин ашама гьазир акъча булан туюл, авур гьалгъа тарыган кыардашларыбызгъа, олайлар буса аз туюл, кемеке эте туруп кыаршылайык!

Маълумат къраллар сизин «дагъыстанлы» деген статьягъа гёре айыпламакъны гертилей

«КАВКАЗ МИЛЛЕТИ» ДЕП АЙТЫЛАГЪАНЛАГЪА КЪАРШЫ ОЪЧЛЮКНЮ ЮРЮТЕГЕН «ЖУРНАЛИСТЛЕНИ» ГЪАКЪЫНДА

Москва шагъарда полицейскийлер къркбун берип акъча алагъан 16 дагъыстанлыдан бирикген уллу бандит группаны тутгъан. Москваны ГУВД-сини пресс-къллугъунда билдирген кюйде, шекли адамланы башгъа-башгъа адреслерде тутгъанлар. Оланы бириси актив кюйде кършылыкъ билдирген ва полицейскийни тапанчасына ес болма къаст этген. Натижада МВД-ни къллукъчусуна савутну къллама тюшген.

Макъаланы автору:
Аким Сеферов

Гъали-гъалилерде янгылыкъ берген къраллар шо гъакъда тюрлю-тюрлю хабарлар юрютдю, оланы гъариси шогъар озлени ягъындан да къошум эте эди.

Не иш болгъан?

Иш булай болгъан. Тутулгъанланы барысы да бир страховой компанияда ишлей болгъан. Бир башлап аслу затны айырайым: шо 16 адамдан янгыз дёртеву дагъыстанлы болгъан, кългъанлары – оруслар ва татарлар. Демек, шо страховой компания озюню ишин онча намуслу кютмей болгъан, айырып айтгъанда, компенсацияланы тийишли даражада телемей болгъан. Гъакъкъатда шо компанияны намусузлугъандан зарал гёргенлер ону судгъа берген. Оланы тутагъанда полицияны къллукъчуларына савутну къллама тюшген, тек гъалны гёргенлер шагъатлыкъ этеген кюйде, шекли адам гъеч кършылыкъ билдирмеген, некъадар чонкыйып олтургъан болгъан, полицейскийге буса ол кършылыкъ билдиргенде йимик гёрюнген, ва низамны сакълавчу ону къабургъасына уъч керен атышгъан. Гъасили, болгъан ишни увакъ-тюегине ерли гирмейим, нечик чи, о шонча агъамиятлы да тюююл. Мен бизин уланланы гертилеме, олар гюнагълы болмагъан деме къарамайман. Эгер олар айыплы буса, суд да шону токъташдырса, жавап берерлер. Бу иште оланы якълав якъда да, кършы турувда да далиллер бар. Тек мени шулай бир-бир масълалар ичимни бушдура. Озюне оруслар да, татарлар да гиреген бу группа ала-саладан барысы да дагъыстанлылар нечик болуп кългъан? Маълумат къраллар не мурат булан шоллай этген экен? Дагъы да: ахтарыв ишлер юрютгенче, суд этилгенче олар неге жинаятчылар бола экен, ондан да яманы милли группировка экен? Бизин уълкеде айыпсызлыкъны презумпциясы ёкъму дагъы? Бу «масълаланы» барысына да центральный маълумат къраллар тюююрме де суймей! олар учун аслу зат – алгъасавлу кюйде маълумат бермек, халкъ да, якъ-якъгъа чачылып, шо янгы хабарны гесек-гесек этмек, ахыры не болажагъыны агъамияты ёкъ. Гиши эшитмесин деген яманлыкълар этеген шоллай «бандаланы» Москвада юзлер булан заралландыра. О гъакъда айтма негер тарыкъдыр? Мисал учун, къарт абайланы ва атайланы квартирлери саялы оьлтюреген къара риэлторланы бандаларыны гъакъында, яда уълкени урлап талап турагъан макюрчулени группаларыны гъакъында эшитмек ким учун къллукъчудур? Ялкълывлу! Дагъыстанлыланы бандасы буса тергевню тартагъан гъайранлыкъ! Олар толу дагъыстанлылар тюююлю буса, увакъ-тюек иш. Олар 16 орус болгъан эди буса, шо янгылыкъгъа бирев де тергев бермежек эди, янгылыкъ янгылыкъдыр деп къояжакъ эдилер, тек олар дагъыстанлылар! Маълумат къраллар учун законланы алдында бары да адамлар тенг, тек кавказлылар айрыча кюйде тенг болма герек. Федерал каналда бир минут кёп акъчаны талап эте, тек Кавказдан чыкъгъанлагъа байлавлу маълумат учун буса бир затны да къызгъанма тюшмей. Шоллай «чомартлыкъ» не булан байлавлудур ва кимге онгайлыдыр – шо гъакъда янгыз ёравлар этмек къала.

Иш шонда...

Иш бизин халкъ борчлу кюйде кимге буса да биревге оъч болмакъда. Аслу зат – маълумат гъужумну тюз

кърмакъ. Бугюн политика чёп «Кавказ миллетли адамлагъа» чыкъгъан. Алда мен: «Гертиден де, бизин уланлар бир-бирде оздуруп йибере, москвалыланы чекесине чыгъара», – деп ойлаша эдим, – тек, Москвада яшап, шолар барысы да бош затлар ва негъакъ къувун гётеривлер экенни англадым. Бир де милли тюртюшювлер ёкъ, бизин бир-бирибизге кисдирме, кършы тургъузма, миллетчилик къычырыкълар булан озлени ишлерин онгарма сюелер. Муна сизге мисал. Орам булан барасан ва ерге кагъыз гесекни ташлайсан. Ташладынг буса ташладынг, озокъда, эрши иш, тек шонда биревню де къулагъы болмай. Эгер шо кагъызыны кавказлы ташласа, шогъар бютюнлей башгъа янашыв бола. Сайки, тюзлюкню сюеген бир нече журналист, шону камерагъа да чыгъарып яда суратын алып: «Муна кърачыгъыз, нечик культурасы ёкълар гелип, бизин шагъарыбызны нас эте», – деме сюе. Муна шоллай, экинчи гюн шо «ярахсызлыкъны» гъакъында сав Москва: «Шолай гёлемсизликлени озлени тавларында этсин!» – деп сёйлени. Шо вакътини ичинде ерли адамлар «баш роллар да ойнап» этеген ишлеге къарап, кавказлылар гъайран бола. Тек шо гъакъда «неге буса да» айтмайлар. Яда шо гъакъда айтмакъ онгайлы тюююл. Мен бир затны билме сюер эдим: шу бош затланы язагъанлар озлер саялы бурунчакъны артында кимесе биревню токъалайгъанны англаймы экен? Токъаланагъан адам я кавказлы, я орус улан болма имканлы, неге десе, терс ишлени этегенлер бизин якъдан да, таман чакъы бар. Адамларда бир-бирине бакъгъан якъда оъчлюкню тувдурагъанны, шо да бизин гъарибизни осаллашдырывгъа болушлукъ этегенни олар англаймы экен? Бизинкилеге бакъгъан якъда этеген ялаябывлары учун олар жавапгъа неге тартылмай? Нечик чи, шо не ёрукъдагъы буса да ялаябыв яда гиччи янгылыш тюююл, шо оъчлюкню ягъыв.

Гелигиз, шо «журналистлени де» ОМОН булан тутайыкъ ва къайсы шырышыллав учун да къабургъаларына атышайыкъ. Шо заман олар шоллай агъамиятлы янгылышлагъа тергевлю болур эди деп эсиме теле.

Ахырда

Бизге авлия болма ва бир-бирибизге гёз тюююлюден къарама тюшмесин учун, гелигиз, янгылыкъланы танглайгъанда бираз гъакъыллы тергевлю ва сайлап бажарагъан болайыкъ! Законну алдында, кавказлылар йимик, къалгълар да тенг. Мен Москвада яшайгъанда, милли масълалагъа тиеген юзлер булан акциялар, «дёлерек столлар» оьтгерилди. Шоларда гъар ким, оьз къаравун айтгып, «кавказлы орамгъы кагъыз гесекни ташлайгъаны нечик яман иш экенни» гъакъында хабарлай. Эгер бары да шо гюч ва гъакъыл дослукъну беклешдиривню ва халкъланы бирлешдиривню вечерлерине бакъдырыла, оъчлюкню тюююл, рагъмулукъну оьсдюремекни гъакъында макълалар языла эди буса, гъали биз шо гъакъда айтмажакъ эдик, 16-да уланны барысын да дагъыстанлылар этмек де агъамиятлы ва гъажатлы болмажакъ эди. Бизин уланлагъа да тийишли къыйматын берме тюше, нечик чи, маълумат къралланы да, Москва шагъарлыланы да басгъынын ким де гётерип болмажакъ эди. Бизге бары да якъдан: «Сиз мунда тарыкъ тюююлюсюз!» – деп къычыра, тек биз, гъеч затгъа къарамайлы, алгъа юрюйбюз. Шону себеби де – бизин бирлигибиз, сёз ёругъуна айтгъанда, шо да биревлени кепине гелмей. Гъали шо тайпаланы биринчи борчу бизин оруслар булан эришдирмек, шо мурадна етишгенде буса, бизин ич арада эришдиривге гиришежеклер. Гъар ким хоншусу, кърдашы, кърдашы учун тав болуп токътайгъанда, гъар кимни, айры-айры этип, ююндюрме тынч чы дагъы.

Ал-Гьайъатул исламийят

Абусупиян Акаев

(Башы алдагы номерлерде)

Сонг Аллагу Таала Адамны балчыкыдан яратмагын сөйлөгөндө, оозю-оозюне: «Ол бизин йимик отдан яратылмай балчыкыдан яратылган сонг, Ер юзюне есси болмас», – деди. Аллагу Таала Адамны балчыкыдан яратып жан салгыныча, бир гюн бармагы булан кёкюрегине чертди. Ичи бош экенин билгенде, ичине де гирип чыккыды. Сонг ёлдашларына: «Муну ичи бош экен, мунда анча¹ гюнёр болмас. Муну сизден артык сыйлы этсе, нетерсиз?» – деди. Олар: «Аллагу Таала этгенге рази болурбуз», – дедилер. Иблис малъуьн: «Бу менден сыйлы болса, мен бугьар мутиь болмасман. Мен мундан сыйлы болсам, мен муну гьалак этермен!» – деп ант этди.

Адам алайгы ссалам Ер юзюнде кырк йыл турган сонг, кёклене ажайблерин² гёрсетмак учун, Аллагу Таала малыйиклеге буюруп хыйлы заман кёклерде гезетген сонг, элтип Фирдавс женнетте гийирдилер. Женнеттеги гьар тюрлю ниьматны гёрген сонг, Аллагу Таала Адамгьа: «Булагьа разимусан, таманму?» – деп сорады. Адам: «Таман тьююл», – деди.

Сонг Аллагу Таала юхуну яратып, Адамны юхлатгьан. Сонг сол ягьындагы кьынгыр кьабургьасындан – анабыз Гьавваны яратды. Адам да, Гьавва да бири-бирине кьошулуп исингенде, бирдагы керен Аллагу Таала Адамгьа: «Бу ниьмат булан нечиксен?» – деди. Адам алайгы салам: «Бу ниьматынг – озге ниьматлардан артык чыккыды. Гьали магьа берген ниьматларынг таман», – деди.

Сонг Аллагу Таала Адамгьа да, Гьаввагьа да женнетни гьар бир ниьматын эркин этип: «Янгыз шол будай биттен теректе ювукь болмагьыз. Андан ашасагьыз, Магьа асси болурсуз», – деди. – Иблис малъуьн сизге душмандыр, вере огьар алданмагьыз!» – деп, аны да билдирди.

Иблис малъуьн нечакы буланы адашдырмагьа сойсе де, женнетте гирмеге амалы ёкь эди. Бир гюн, хабарда гелгенге гёре, йьлан булан аввалда бир кьурдашыгы болмак саялы, аны авзуна гирип, женнетни кьапчуларындан яшыртгьын Адамны янына гелди. Бир тюрлю китапларда язылгангьа гёре, Иблис аввал тавус кьушгьа тилеп, ол оозю гирмей, йьланны кьаршы этди. Гьасилул калам³, Иблис Адам да, Гьавва да булан бир аз лакьырт⁴ этген сонг, пашман болган гьалда: «Гьали сиз не яхшы гьалда эдигиз, ахыры оyleжакь тьююл бусагьыз», – деди.

Адам да, Гьавва да аны Иблис экенин билмей, ол сёзге кьайгырдылар. Иблис аланы кьайгырмагьын гёрюп: «Будайдан ашасагьыз, оyleмежакьсыз. Аллагу Таала сизин ордан гери урмагьы – сизин даим андай кьалдырмагьа соймамакь учун болду», – деди. Адам алайгы ссалам, Аллагу Таала гери ургьан затны кьоймагьа сойсе де, Гьавва ашамагьа соймакь саялы аны да сёзю булан, ахыры ашадьлар. Ол иш саялы Аллагу Таала булагьа ачуланып, женнетден Ер юзюне тьюшюрдю. Адам – Гьиндистандагы Сарандиб деген ерге, Гьавва – Жиддагьа тьюшген эди. Эки юз йыл тавба этип, йьлай турдулар.

Сонг буланы Аллагу Таала тавбасын кьабул этип, Арафада бирин-бирине гёрюшюрдю. Сонг булар Шамгьа гелип, беш юз йыл кьалдылар. Анда авлетлери де болган сонг, дагы да Гьиндистангьа гетип, Адам алайгы ссалам анда эки минг яшында болган гьалда дюньядан гетди. Гьавва Адамдан сонг кырк йыл кьалып, Жиддада дюньядан гетди.

Адам да, Гьавва да женнетден чыкьган сонг, Ер юзюне тьюшгюнчеге Аллагу Таала кьудратны кьолу булан Адамны аркьасын сыйпады. Дюньяда Адамдан не кьадаур зуррийят болажакь буса, шол заман аркьасындан гиччи кьомурсгьалагьа ошап тишгьари чыкьдылар. Сонг Аллагу олагьа: «Мен сизин Аллагьыгьыз тьююлменму?» – деп сорады. Олар: «Дюрсен!» – деп, Аллагу Таалагьа кьулулукь этмеге ваьда этдилер. Бу замангьа – «кьалубаланы заманы» деп айтыла. Энди дюньяда, Аллагу Тааланы танымай, мюшрик болганлагьа, Кьыяматгюн – кьалубалада этилген ваьдасы соралажакь.

Бир тюрлю китапларда язылгангьа гёре, Адамны аркьасындан бир тюрлю зарралар кьара суратда чыгып, онг янында токтадылар. Аллагу Таала онг якьдагылагьа: «Сиз Мени рагьматым булан женнетиме гиригиз, Магьа андан хайыр-зарар да ёкь», – деди. Сол якьдагылагьа: «Сиз Мени адиллигим булан жагьаннемге гиригиз, Магьа андан хайыр-зарар да ёкь», – деди. Хабарда гелгенге гёре, женнетде Адамны да, Гьавваны да чархы – тырнакьны бети йимик арип эди, акь эди. Будай терекден ашагьанда, аркьаларындан женнетни хальталары тьюшюп гетди. Чархлары да гьалиги кьуйге алышынды. Тырнакьны ерлери аввалгьы кьуйде кьалмагьы – алдынгы гьал эсге гелмакь учундур. Йьлан да женнетде аякьлары да булан арип суратда эди. Иблисте кёмек этмакь саялы, Аллагу Таала гьалиги суратына айландырып кьойду.

Дюнья не кьадаур заман болмакьны да,

аны ахырыны да баяны

Ай дин кьардаш! Аллагу Таала яратгьан аламны гьакькьында алимлени кёп ихтилафлары бар. Инг де токташгьан йимиги – аламлар он сегиз минг болмакьдыр. Он сегиз минг болгьанда да: «Олардан мурат – дюньядагы башгьа-башгьа тюрлю махлукьат» деп айтагьанлар да бар. «Олай мурат тьююл – Аллагу Таала он сегиз минг алам

яратып, бу бизин дюньябыз олардан бири» деп айтагьанлар да бар. «Дюньяны заманы не кьадаур?» деп – анда да ихтилафлар бар. Инг токташгьаны – «етти минг йыл» деген сёздюр. «Атабыз Адам дюньягьа гелгенче минг эки юз адам болуп, бизин атабыз болган Адам – минг эки юз биринчи адам» деген сёз де бар. Бизин пайгьамбар алайгы ссалам – шол эсерилген «етти минг йылы» алтынчы мингинде гелген деп айтыла. Атабыз Адам женнетден чыгып Ер юзюне тьюшмакьдан башлап, Нутгь пайгьамбарны заманында дюньяны сув алмакьгьа ерли – эки минг эки юз элли етти йыл гетди. Бир минг элли етти гетди дейгенлер де бар. Дюньяны сув алмакьдан Ибрагьим пайгьамбаргьа ерли – бир минг эки юз кыркь бир йыл гетди. Ибрагьимден Мусагьа ерли – етти юз бир йыл гетди. Мусадан Давутгьа ерли – беш юз йыл гетди. Давутдан Исагьа ерли – бир минг бир юз бир йыл гетди. Исадан бизин пайгьамбаргьа ерли – алты юз йыл йигирма бир йыл гетди, алайгьиму ссалам! Дюньяны ахыры не заман болагьанында да хыйлы башгьа-башгьа сёзлер бар. Инг токташгьан йимиги тарих – бир минг беш юзге баргьынчагьа болур деген сёздюр. Бу сёзге тьюз этеген йимик гьадислер де бар.

Шу китапны язгьан бу йылыбыз – бир минг уьч юз йигирма еттинчи йыл. Олай болган сонг, дюньяны ахыры – эндиден сонггьу бир юз етмуш уьч йылы ичинде болмагьа герек бола. Амма булай сёзлер токташгьан йимик гёрюнсе де, гьакькьатны билеген – Аллагу Тааладан башгьа гиши ёкь. Кьурьанда да – «дюньяны ахыры не заман болагьанын Аллагу Таала тьююл билмес» деп бар. Булай сёзлеге инанып, дюньяны ахыры ювукь деп, умутну кьысгьа тутмакьны хыйлы зарарлары бар. Ойлашгьан гишиге яшыртгьын кьалмас. Гьар ким оозюню оьмюрюн кьысгьа деп гьисап этмакь яхшы болса да, дюньяны оьмюрюн узун деп гьисап этмакь яхшы. Китапларда – «тарих минг эки юзге гелгенде, аввал Магьди чыгьар» деген сёз де бар эди. Ол сёзю де, «дюньяны ахыры пулан заман болур» деген бир нече сёзлени де, заманлары гелгенде, бир зат да болмай кьалды. Тарих минг беш юзге гелгенде де – бир зат да болмай кьалса ярай. Кашфу-караматлы шайхьланы бирлери: «Дюньяны заманы – уьч юз алтмуш минг керен уьч юз алтмуш минг йыл болур», – деп де айтгьан.

«Табакьатулард» деген Ерни сёйлейген илмудан да анланагьангьа гёре, Ерибиз гьали кёп яш да тьююл буса да, эндиден сонг нечесе минг йыллар гетмей туруп, кьарт да болмас йимик гёрюне.

Аллагу Таала инг аввал нени яратмагьында да хыйлы тюрлю сёзлер бар. Биз алгьакьда оланы инг токташгьан йимигин яздыкь. Бир тюрлю хабарда гелгенге гёре, Аллагу Таала аввал гьакькьыны яратып, огьар: «Бери бакь!» – деди. Бери бакьды. «Ари бакь!» – деди. Ари бакьды. «Гел!» – деди. Гелди. «Гет!» – деди. Гетди. «Сёйле!» – деди. Сёйледи. «Тын!» – деди. Тынды. Сонг Аллагу Таала: «Сен кимсен, Мен киммен?» – деди. Гьакькьы: «Сен – мени Аллагьымсан, мен – Сени зайип кьулунгман», – деди.

Сонг Аллагу Таала гьакькьыгьа: «Мен сенден сыйлы зат яратмадым, сагьа сабурдан сыйлы затны да бермедим», – деди.

Аллагу Таала напсны яратгьанда, огьар да: «Бери бакь!» – деди. Бакьмады. Сонг: «Сен кимсен, Мен киммен?» – деди. Напс: «Сен – сенсен, мен – менмен!» – деди. Сонг Аллагу Таала аны жагьаннемге салып, юз йыл азап берген сонг, дагы да сорады. Напс дагы да аввалгьы йимик жавап берди. Сонг огьар Аллагу Таала юз йыл ачлыкь булан азап бергенде, мюкюр болуп: «Сен Аллагьсан, мен – кьулунгман!» – деди.

¹ Анча – онча, айтардай.

² Ажайблерин – ажайыпларын.

³ Гьасиликерим, кьысгьача айтгьанда, гьасилин-жамын чыгьарып айтгьанда, узун сёзю кьысгьасы.

⁴ Лакьырт – лакьыр, сугьбат, бир-бири булан сёйлешив.

⁵ Сьюймамакь – сьюймедек. Сьюймакь – сьюймедек.

⁶ Зуррият – наслу; тухум.

⁷ Зарра – инг аз оьлчевдеги гиччи зат, мадданы инг увакь бёлююгь, лап да азы-гиччиси, атом.

⁸ Зарар – зарал, зиян, нукьсанлыкь, кемчилик, эксиклик.

⁹ Халгьат – халат, уьст гийим.

¹⁰ Ихтилаф – эришивлюк, ойнупикрун бир-бирине кьыйышмайгьанлыкь, башгьа-башгьа пикрулары булан бир-бирине гелишмейгенлик.

¹¹ Махлукьат – Аллагу Таала оьзлени яратып, жан да салгьан бары да халкьлар, адамлар-инсанлар, гьайванлар, жан-жаныварлар...

¹² Гьадислер – пайхаммарыбыз Мугьаммад с-м оозю айтгьан сёзлер ва ону оозюню гьакькьында айтгьагьан герти хабарлар.

¹³ Етмуш (диалектде) – етмиш.

¹⁴ Кашфу-караматлы – Аллагу Таала оьзюне муьжизатлар (тамашалыкьлар, ажайыплыкьлар) ачыкь-аян этген. Аллагьгьа ювукь болган сыйлы валилерден оозге адам кашфу-караматгьа ес болмай.

¹⁵ Алтмуш (диалектде) – алтмыш.

¹⁶ Геология.

¹⁷ Зайип – зайып, ажиз, гьочсюз, осал.

Гьазирлеген Гь. Оразаев

(давамы гелеген номерде)

ИНСТИТУТ ТЕОЛОГИИ И МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

объявляет набор студентов на 2012/2013 учебный год на следующие направления подготовки (специальности):

Факультет теологии и религиоведения

Направление «**теология**», квалификация - Бакалавр теологии, профиль «Исламская теология».

Факультет лингвистики и журналистики

Направление «**лингвистика**», квалификация- Бакалавр лингвистики, по профилю «Теория и методика преподавания иностранных языков и культур».

Направление «**журналистика**», квалификация - Бакалавр журналистики.

Факультет международных отношений

Направление «**международные отношения**», Бакалавр международных отношений.

Направление «**искусства и гуманитарные науки**», квалификация Бакалавр искусств и гуманитарных наук, по профилю международные отношения, политические науки и права человека.

Факультет экономики и информатики

Направление «**экономика**», квалификация-Бакалавр экономики, по профилю «Бухгалтерский учет, анализ и аудит».

Направление «**бизнес-информатика**» квалификация-Бакалавр бизнес-информатики.

ПРИЁМ ДОКУМЕНТОВ: С 10 ИЮНЯ

Адреса приёмной комиссии института:

1. Махачкала, ул. Дахадаева, 136 (рядом с Центральной мечетью)

2. Махачкала, пр. А. Султана, 10-й километр (рядом с заводом ДСК)

Тел.: +7 (8722) 94-00-60, 94-00-66, 93-77-28

– Нече йылдан тутуп яшлар этген гюнагълары саялы жавап бере? Гъар ким янгыз оъзю саялы жавап береми яда авлетлери учун да ондан соралажакъмы?

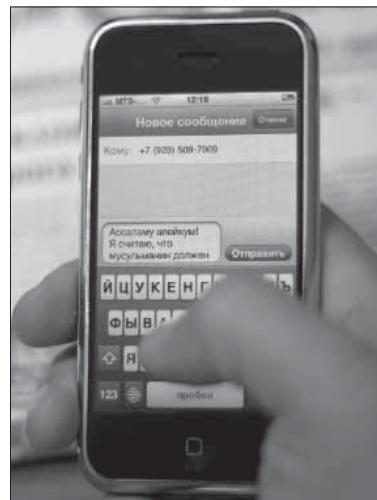
– Аллагъны Элчиси ﷺ булай айтган: «Уъчевге этген ишлери язылмай: уянганча, юхлайган адамгъа; гъакъылбалыкъ болгъунча оъсмеген нарыстагъа; къайтып гъакъылына къайтгъанча тайышгъан адамгъа» (имам Агъмат, ад-Дарими, абу Давуд, ан-Насаи, ибн Мажжагъ етишдирген гъадис).

Гъар ким де оъзю саялы жавап берегеги де герти. Амма шоллай буса да, башгъалар учун да соралажакълар бар: имам жамияты учун жавап бере; агълюсюне эри жавап бере; ёлбашчы табилгиндегилер учун сорала.

– Къаркъараны уъстюне хна булан суратлар, язывлар этмеге яраймы? Шо намазгъа тиими?

– Биз билеген кюйде, хна булан къаркъараны уъстюне суратлар, язывлар этмеге ярай, неге тюгюл хнадан таба гёнге сув тие. Шолай болгъанда хна суратлар бар кюйде намаз жувунмагъа да, намаз къылмагъа да ярай.

Къатынгиши эрде буса, ол эрини ихтиярына гёре, къолларын ва аякъларын хна булан боямагъа бола. Къаркъараны боялгъан ерлерин шо къатынгиши янгыз эрине ва магърам саналгъан къардашларына гёрсетмеге бола. Эгер де хна суратлар аврат деп саналагъан ерде этилген буса, озокъда, шоллагъа эринден къайры бирев де къарамагъа болмай. Эрге чыкъмагъан къызлагъа буса хна суратланы этмесе яхшы (карагъат) деп санала. Эргишилеге буса, булай суратлар этмеге гъарам.

– Бизин агълюбюзде бир яшыбыз бар. Гъалиги яшавгъа къарап, экинчисин тапмагъа къоркъуп тураман. Ислам дин шо гъакъда не айта?

– Инг башлап, заман алышынмагъан, адамлар алышынган деп айтар эдик. Ислам дин бу дюнья байлыкъгъа багъа бермей, сюрю жибинни къанатындан да артыкъ гысапламай. Яшавда болагъан бары да иш янгыз Бир Аллагъны ихтиярына гёре бола. Къулларына рызкъы бермекни Яратгъаныбыз Аллагъ Оъзюне борч этген. Къуръанда булай айттыла (маънамсы): «Гъайванланы да рызкъы булан таъмин этмекни Мен Оъзюме алгъанман». Озокъда, гъар кимибиз ишлемеге, гъаракат этмеге тарыкъбыз, тек дюнья мал учун къайгырмагъа тюшмей. Гъар адамны рызкъысы ол анасыны къурсагъында турагъандан берли де язылгъанны билмеге тарыкъ. Аллагъ экинчи авлетиигизни де рызкъысыз къоймас, языкъ этмес.

– Мен уъч керен эрге чыкъгъанман. Биринчи эрим аварияда оьлген, экинчиси булан хасиятларыбыз къыйышмагъан саялы айрылдым. Аллагъ буюрса ахырым яхшы болса, герти дюньяда къайсы эрим булан болажакъмыны билмеге сюер эдим.

– Женнетдеги ниъматланы суратлайгъан Табарани етишдирген гъадисде бирев Пайхаммаргъа ﷺ булай сорав берген болгъан деп хабарлана: «Гъей Аллагъны Элчиси е, эгер къатынгиши эки, уъч, дёрт керен эрге чыкъгъан болгъан буса, оьлген сонг ол да, ону эрлери де женнетге гирсе, ол дюньяда къатынгиши ким булан болажакъ?» Пайхаммар ﷺ булай жавап берген: «Огъар сайламагъа ихтияр бережек. Ол да лап иманы къатгъсын сайлап: «Гъей мени Аллагъым, шуну иманы лап къатты эди», – деп айтажакъ».

– Ялгъан айтма ярайгъан гезиклер боламы?

– Ялгъанны нече тюрюсю бола. Гери урулагъан ялгъан деп айтыла, Ислам дин якъдан къарагъанда уъзюрю себепсиз айтылагъан ялгъангъа. Айтмагъа ярайгъан ялгъан деп айта зулмучудан малын сакъламагъа тюшеген гезиклерде. Пеленчени кемчиликлерин яшырагъан заманда буса, ялгъан айтмагъа яхшы деп санала. Ялгъанны айтмагъа борчлу гезиклер де бола. Законсуз кюйде муъмин адамны гъызарлай ва такъсырлай буса, ону яшавуна къоркъунчлукъ бар буса, ялгъан айтмакъ борч бола. Мисал учун, муъмин адамны оьлюмден сакъламакъ учун, ол яшынган ерни билдирмей, ялгъан айтмагъа герек бола. Эришген эркъатынны ярашдырмакъ учун да ялгъан айтмагъа яраттыла.

Аявлу охувчулар, "Мобильный байлав-лукъ" деген рубрика-бызгъа SMS-лер геле. Тюпде шоланы бере-биз. Шолагъа сиз де язмагъа боласыз. Бизин номерибиз: 8988-296-94-22

– Яш ичиреген къатынны сютю опуракъгъа тийсе, шо опуракъ намазгъа тиими?

– Къатынгишини сютюнден намаз жувунгъаны бузулмай: шо опуракъгъа тийсе да, намазлыкъгъа тийсе де, неге десе сют нажжас тюгюл. Амма яш ичирегенде нарыста къусуп йиберме бола, шоллай гезиклерде буса, къусукъ тийген ерни сув булан жувуп тазаламагъа герек бола.

Рузнама

Июль

дни	Утрений	восх.	Обеден.	После-обеден.	Вечерн.	Ночной
1	2:53	5:12	12:53	16:56	20:34	22:33
2	2:53	5:12	12:53	16:56	20:34	22:33
4	2:55	5:13	12:53	16:56	20:33	22:31
6	2:58	5:15	12:54	16:57	20:32	22:30
8	3:01	5:16	12:54	16:57	20:31	22:29
10	3:03	5:17	12:54	16:57	20:31	22:27
12	3:06	5:19	12:55	16:57	20:29	22:26
14	3:09	5:21	12:55	16:56	20:28	22:24
16	3:11	5:22	12:55	16:56	20:26	22:22
18	3:14	5:23	12:55	16:56	20:25	22:20
20	3:17	5:25	12:55	16:56	20:23	22:16
22	3:19	5:27	12:55	16:55	20:23	22:14
24	3:23	5:28	12:55	16:55	20:21	22:10
26	3:26	5:30	12:55	16:54	20:19	22:07
28	3:30	5:32	12:55	16:53	20:17	22:03
30	3:34	5:34	12:55	16:53	20:15	22:00